

GAZETA POLSKA CHICAGO

PISMO LUDOWE DLA POLONII W AMERYCE.

No. 48.

Chicago, Illinois, Czwartek, dnia 27-go Listopada, 1902 roku.

ENTERED AT THE POST-OFFICE AT CHICAGO, ILLINOIS, AS SECOND-CLASS MATTER.

Rok 30.

PREMIE

czyli podarunki dla
naprzed płatnych
abonentów "Gazety
Polskiej."

Ponieważ wielu abonentów zapisuje gazetę na kwartał lub pół roku, co utrudnia bardzo prowadzenie ksiąg i naraża nas na znaczne koszty, postanowiliśmy dać każdemu abonentowi, który opłaci z góry "Gazetę Polską" na cały rok, premię czyli podarunek wartości jednego dolara w książkach znajdujących się w naszej księgarni, tak Powieściowych i Historycznych jako też do Nabożeństwa, za dopłatą 10c. na przesyłkę tejże premii. Jeżeli na premię wybierane są Roczniki Tygodnika, to trzeba dołączyć 40 centów na przesyłkę.

Jeżeli książka, wybrana na premię, kosztuje więcej jak dolara, to abonent dopłaca tyle, ile książka ponad dolara kosztuje i przysyła tę sumę razem z abonamentem. Naprzykład: Kto sobie wybierze z premii Słownik Polsko-Angielski i Angielsko-Polski Alexandra Chodźki, który kosztuje \$4.00, to odciąga sobie \$1.00 jako premię, a \$3.00 przysyła razem z prenumeratą i dołącza 10c na przesyłkę premii. Prawo do powyższej premii mają tak samo nowi jak i starzy abonenci "Gazety Polskiej."

Kto z abonentów przysła prenumeratę za "Gazetę Polską" do 1go Stycznia, 1904 r., ten odbierze oprócz wymienionej powyżej premii, wartości \$1.00, Kalendarz Maryański na rok Pański 1903, za dołączeniem 5c na przesyłkę. (Przesyłka razem wyniesie 15c.)

Powyższa oferta trwać będzie tak długo, dopóki kalendarze będą w zapasie. "Gazeta Polska" na cały rok kosztuje dwa dolary, na pół roku \$1.25, na kwartał 75c.

"Gazeta Polska" do Europy kosztuje \$3.00 na rok \$1.50 na pół roku. Katalogi książek i obrazów wysyłamy każdemu na żądanie bezpłatnie.

Władysław Dyniewicz.

NASZ PODRÓŻUJĄCY AGENT I KOLEKTOR

Naszym podróżującym agentem obecnie jest pan Wawrzyniec Radomski. Posiada on nasze zupełne zaufanie i ma prawo kolektować za "Gazetę Polską" i Książki, na co wydaje kwity.

Pan W. Radomski kolektuje obecnie za "Gazetę Polską" w N. Dakocie, S. Dakocie i t. d.

Abonenci, którzy mają opłacić prenumeratę za "Gazetę Polską", idąc do pracy, niechaj pozostawią w domu pieniądze i upoważnią swoje żony do zapłacenia abonamentu, a odbiorą zaraz od niego swoje premie, jakie sobie obiorą, ponieważ wieczorem po 6-jej wnet zapadnie zmrok to mało tylko obejść można, a dzień cały się zmarnuje.

Władysław Dyniewicz.

Pan B. Downorowicz kolektuje w całym stanie Wisconsin.

Władysław Dyniewicz.

Wiadomości Zagraniczne.

Wczesna zima.

WIEDEN, 20 listopada. — Ze wszystkich części Europy nadchodzą wiadomości o wczesnych mrozach. W północnej Francji spadły wielkie śniegi. W Austrii wynosi temperatura 14 stopni. W Galiicy, w Czechach i na Morawie panują już tak dotkliwe przymrozki, że dalsze zasiewy są niemożliwe. Na morzu Adrytyckim panują silne burze, a w Rosji pozamarażały rzeki. Europejscy przezwładacze zmiany powietrza straszą nas tak ciężką zimą, jakiej nie było od 50 lat.

Wilna straszy.

CARACAS, Wenezuela, 21 listopada. — Cztery statki bojowe mają zmusić Wenezuelę do spłacenia Niemcom długu. Ponieważ prezydentowi Castro udało się pokonać powstańców i zapewnić sobie nadal władzę, Niemcy, które dotychczas spodziewały się, że rewolucjonisci obejmą rząd kraju, a widząc, że ich nadzieje poszły z wiatrem, dopominają się spłacenia długu i poprą swoje żądania wyłączeniem czterech statków wojennych na wody wenezuelskie.

Ambasador niemiecki w Waszyngtonie zapewnił prezydenta Roosevelta, że Niemcy nie myślą wcale o okupacji terytorium wenezuelskiego ani też o zdobyciu stacyi węglowej w Wenezueli.

Umiarzenie rewolucjonistów.

Rewolucję uśmierzono prawie w całej Wenezueli. Z wyjątkiem miast Bolivar i Barcelona, gdzie znajduje się pod bronią 1,400 chłopów rewolucyjnego, cały kraj jest spokojny. W tych dniach prezydent Castro weźmie szturmem te dwa posterunki rewolucyjne i stanie się faktycznie panem sytuacji.

Znowu córka.

RZYM, 21 listopada. Królowa włoska Helena porodziła znów córkę. Dano jej imię Matylda. Jest to drugie dziecko królowej Heleny. Pierwsze, także płci żeńskiej, urodziło się 1 stycznia, 1901 roku. Na chrzcie dano jej imię Jolanda Małgorzata.

Narodzenie drugiej córki, zamiast oczekiwanego następcy tronu, zrobiło wielkie zaniepokojenie i smutek w kołach ludności włoskiej.

Zniesienie rządu wojennego.

PRETORIA, Afryka, 21 listopada. — Ogłoszono urzędowo w obydwu byłych republikach boerskich, w Transwaalu i Oranii, zniesienie dotychczasowego prawa wojennego.

Rząd angielski zastrzegł sobie jednak, że w razie, gdyby się tego okazała potrzeba, zaprowadził na nowo stan wyjątkowy.

Przypuszczają niektórzy znawcy stosunków w południowej Afryce, że Boerzy w niedalekiej przyszłości powstaną przeciw Anglii.

Protest gazet.

RZYM, 21 listopada. — Tuższy dziennik "Tribuna" wy-

stępuje w ostrych słowach przeciw proponowanej nowej ustawie Stanów Zjednoczonych, zabraniającej analfabotom zagranicznym wstępu do tego kraju.

Dziennik ten nalega na rząd włoski, aby zaprotestował przeciw tej proponowanej ustawie Stanów Zjednoczonych, gdyż — jak "Tribuna" twierdzi — jest ona wprost sklerowaną przeciw emigrantom włoskim, z których 50 procent stanowią analfabeci.

Emigracja do Kanady.

OTTAWA, Kanada, 23go listopada. — Emigracja ze Stanów Zjednoczonych do Kanady przybiera coraz większe rozmiary. Według wszelkiego prawdopodobieństwa 100,000 farmerów amerykańskich wyemigruje do Kanady w krótkim czasie. Wszyscy osiedlają się wzdłuż granicy Stanów Zjednoczonych.

Ten masowy ruch ma na celu przyłączenie Kanady do Stanów Zjednoczonych. Daj Boże, aby to nastąpiło jak

Jak pisma angielskie donoszą, do nowych aresztowań przyczyniła się ta okoliczność, że car chciał chłopom udzielić audyencji, a ministrowie chcąc chłopom przeszkodzić, kazali ich potajemnie aresztować, jako niebezpiecznych.

Drobne wiadomości.

— W New Yorku został najechany przez jednokonną bryczkę i zabity redaktor znane go dziennika "New York World," Nelson Hersh.

— Wskutek eksplozji ar-

dała czysty tytuł własności Stanom Zjednoczonym, a rząd kolumbijski zgodził się na odstąpienie pewnego pasu ziemi wzdłuż kanału na rzecz Stanów Zjednoczonych.

Chodził tylko o to, czy rząd kolumbijski odstąpi taką przestrzem ziemi wzdłuż kanału, jakiej żądają Stany Zjednoczone. Jest to jednak rzecz podrzędna, którą załatwić będą mogli bez wielkiej trudności przebiegli i rzutni Amerykanie.

W ten sposób prezydent Roosevelt, mając gotowy traktat w ręce, przedłożył go do zatwierdzenia 58-mu kongresowi, i zapoczątkowane dawno dzieło doniosłej międzynarodowej, a tak gorąco przez zamordowanego prezydenta McKinley'a popierane, doczeka się w niedalekiej przyszłości swego urzeczywistnienia.

Wedle obliczeń inżynierów rządowych, kanał ten będzie ukończony w ciągu dziesięciu lat. Ostatecznie jednak dla ludzkości rzeczą jest najważniejszą, że otrzymani ten projekt, o którego urzeczywistnieniu wątpliwość już powszechnie, stanę się niedalekiej przyszłości, w tym dokonanym. Jak już kilka razy przedtem, tak i w tym wypadku korzyść z pomysłu, dla którego urzeczywistnienia Francja poniosła tak olbrzymie ofiary, wyciągną inni.

Według uchwały ostatniego kongresu, zgodzono się 67 głosami przeciw 6 na wniosek Spoonera, upoważniający prezydenta Stanów Zjednoczonych do nabycia za cenę nie przewyższającą \$40,000,000 wszelkich ruchomości i nieruchomości dawnej francuskiej spółki panamskiej z wszelkimi prawami gruntowymi i o sobiemi na młynowym panamskim wraz z kapitałem akcyjnym, znajdującym się w rękach tej spółki.

Jak już powiedzieliśmy — wszelkie zawikłania i niepewności co do tytułu własności spółki francuskiej zostały przejrane, i przekonano się, że wszystko jest w należyтым porządku.

Koszta budowy kanału panamskiego wyniosą według obliczeń 135 milionów dolarów, gdy tymczasem budowa drugiego projektowanego kanału Nicaragua, wyniosłaby 180 milionów dolarów czyli 45 milionów więcej.

Jak już czytelnikom wiadomo, kongres polecił prezydentowi Roosevelta traktować o uzyskanie od rządów Nicaragua i Costa Rica odpowiedniego pasu ziemi na przekopanie kanału, ale tylko w tym wypadku, gdyby nie można było nabyć własności kanału panamskiego.

Jednakże po zbadaniu terenu, przekonano się, że kanał przez wymierzone dwie republiki byłby niewygodnym i bardzo kosztownym. Okoliczności dwóch republik są bagniste i wulkaniczne, a zbudowanie portów wymagałoby wiele trudu i pieniędzy. Z tej przyczyny opinia ogólna jest po stronie kanału panamskiego.

Najważniejszym jednak faktem dla żeglugi międzynarodowej jest, że długość kanału panamskiego wyniesie 49, a kanału Nicaragua 183 mil,

Przeplyniecie pierwszego z tych dwóch kanałów wymagać będzie zaledwie 7, a drugiego 33 godzin czasu.

Rzecz prosta, że kanał panamski stanowić będzie kanał czysto amerykański, zbudowany przez Amerykanów, za pomocą środków amerykańskich, a przy tem co ważniejsza, i pozostająca pod zwierzchnictwem terytorjalnym Stanów Zjednoczonych.

W traktacie jednak zawartym z Anglią, Ameryka zrezygnowała z swych pierwotnych pretensyj do prawa wzniesienia fortyfikacji wzdłuż projektowanego kanału. Kanał więc będzie zarówno podczas wojny jak i w czasie pokoju, kanałem zupełnie neutralnym. Przepisy jednak, dotyczące korzystania z tej nowej drogi wodnej, podlegać nie będą, jak przy kanale sueskim, międzynarodowym umowom, lecz zależeć będą wyłącznie od uznania i decyzji Stanów Zjednoczonych.

GROBOWCE MILIONERÓW.

Zwłoki niedawno zmarłego miliardera amerykańskiego, Mackaya, pochowano w mau-

Greenwood w pobliżu Nowego Yorku. Grobowiec ten — według doniesień pism angielskich — kosztował ma przeszło półtora miliona dolarów. Zbudowany jest cały z granitu w kształcie krzyża. Na czterech rogach wznoszą się olbrzymie grupy brązowe przedstawiające życie, śmierć, smutek i wiarę. Do wnętrza prowadzą cztery drzwi z ciężkiego brązu. Ołtarz środkowy jest zrobiony z jednego odłamu czarnego marmuru irlandzkiego. Cztery kolumny onyksowe podtrzymują nad nim kopułę, ozdobioną brązowymi posągami.

Właściwy grobowiec znajduje się pod ołtarzem i zawiera 10 grobów, otoczonych marmurowymi kolumnami. Podłoga jest wyłożona włoską mozaiką. Ale grobowiec ten mimo całej świetności, nie należy jeszcze do najwspanialszych w Stanach Zjednoczonych.

Przeprych w budowaniu mauzoleów w Ameryce przewyższa wszystko co się na tem polu dokonywało w Europie. Przed kilku laty pozostawiła pewna Amerykanka, pani Morgan, na zbudowanie grobu milion dolarów. Na cmentarzu w Winchester w Stanie Massachusetts wniosła pani Hillier swemu mężowi grobowiec, który kosztował pół miliona dolarów. Ma on 100 stóp długości, 60 stóp szerokości i 75 stóp wysokości. Z daleka widać już kopułę i gotycką fasadę. Cały pomnik otacza obramowanie z grubej blachy miedzianej. Brama wchodowa ma 36 stóp wysokości, drzwi wewnętrzne są odlane ze spłzu, kłamek i ozdoby z prawdziwego złota. Wieczna lampa, paląca się wewnątrz, kosztowała 40 tysięcy marek. Oczywiście, rodzina utrzymuje osobnego strażnika, który ciągle strzeże tych bogactw.

Cmentarz w Brooklynie słynie ze swych wspaniałych grobów i pomników; jest on urządzony na sposób parku i służy za miejsce przechadzki.



Gmach rękodzielniczy na wystawie światowej w St. Louis, 1904 roku. Gmach ten będzie olbrzymim wystawą. Rozmiar jego będzie wynosił 1200 x 525 stóp. Koszta budowy wyniosą \$850,000.

Zmiana ambasadora.

BERLIN, 22 listopada. — Z ministerstwem spraw zagranicznych dowiedziiano się, że księżę Henryk von Plessen będzie zamianowany ambasadorem w Waszyngtonie w miejsce dotychczasowego ambasadora Dra von Holleben, jeżeli opinia washingtonska będzie po jego stronie. Księżę Henryk von Plessen jest jednym z najbogatszych a zarazem najzdolniejszych ludzi w Prusach.

Naprzężone stosunki.

CARACAS, 21 listopada. Stosunki dyplomatyczne pomiędzy Wenezuelą a Anglią są bardzo napięte. Przyczyną tego jest ta okoliczność, że rząd angielski nie uznaje blokady na rzecz Orinoco. Rząd wenezuelski oświadczył, że każdy okręt angielski usiłujący przełamać blokadę, będzie wzięty do niewoli.

Po stronie Anglii stoją Niemcy, Francja i Włochy, i te cztery mocarstwa starają się nakłonić ministra Bowena, aby uznał blokadę za nieważną, ale on im dał odpowiedź przeczącą.

Ogromny pożar.

PETERSBURG, 22 listopada. — Miasto Beszd w Perzji zostało nawiedzone olbrzymim pożarem. Część miasta poszła z dymem, a w płomieniach zginęło przeszło 200 osób, 1,500 domów, fabryk i składów handlowych rozsypano się w gruz. Ludność miasta wynosi od 20,000 mieszkańców.

Wulkan Santa Maria.

SAN FRANCISCO, Cal., 23 listopada. — W. J. Campbell, który powrócił z Guatemal, przyniósł ze sobą szczegóły o wybuchu wulkanu Santa Maria. Campbell powiada, że zginęło 500 mieszkańców. Wszystkie sąsiednie plantacje zostały zniszczone, a szkody ich obliczają na dwa miliony dolarów.

Aresztowania w Rosji.

PETERSBURG, 23 listopada. — W głębokiej Rosji odbywają się ciągle aresztowania rolników, domagających się pewnych ulg.

may około Kairo, w Egipcie, 15 żołnierzy padło trupem, a 20 zostało poranionych.

— W Odesie okradli złodzieje pałac księcia Lorenza na milion dolarów.

— W sali "Zwycęstw" w Berlinie jakaś nleznajoma ręka popyśla ustawione tam pomniki kosztom cesarza Wilhelma.

— Z całej Europy nadchodzą wiadomości, że handel i przemysł amerykański grozi wszystkim ruiną ekonomiczną.

— Zdrowie gubernatora Illinoiskiego Yates, który leży chory od dłuższego czasu, znacznie się polepszyło.

— Przy gaszeniu pożaru w dokoach w Ashland, Wis., 12 strażaków utonęło lub zginęło w płomieniach.

— W poniedziałek rozpoczął się ogólny strajk cygarników w Hawanie na Kubie.

— Po raz już niewiadomo który donoszą, że wojna domowa w Kolumbii zakończyła się. Pokój podpisano na pokładzie okrętu wojennego Stanów Zjednoczonych, "Wisconsin."

— W Irlandyi toczy się zaciekła walka pomiędzy stronictwem angielskim i irlandzkim. Anglia obsadziła wszystkie punkta strategiczne wojskiem.

— Na rzece Dunaju niedawno Orsowy zatonał okręt wraz z 30 robotnikami.

Kanał Panamski.

Pomiędzy rządami — waszyngtońskim, francuskim i kolumbijskim przyszło ostatecznie do zgody. Francja od-

Wiadomości Krajowe.

Na cześć Konopnickiej. PITTSBURG, Pa., 20 listopada. — Rodacy! Znane nam są zasługi największej poetki M. Konopnickiej. 25-letnia praca tej zasłużonej Polki na polu literackim...

Kanał panamski. WASHINGTON, 20 list. Umowa z rządem kolumbijskim co do odstąpienia potrzebnej terytorium, na przekopanie kanału panamskiego, została ostatecznie podpisana przez sekretarza stanu Hay'a.

Tak ważnej chwili nie powinniśmy pominąć milczeniem, aby z serc naszych nie złożył pieszczotom ludu życzenia i holdu. Na jej cześć przeto urządzamy my Polki z Pittsburga i okolicy wielki obchód jubileuszowy i zapraszamy wszystkie polskie towarzystwa...

Obchód ten odbędzie się w niedzielę dnia 23 listopada w Old Turner hall przy Jane ul. Bądź do rączy.

SULLIVAN, Ind., 21 listopada. — J. Moore alias Dillard, murzyn, który znieważał dwie kobiety farmerskie, został powieszony przez rozjuszonego lud na słupie telegraficznym i postrelany na rzęszo. Złoczyńcę ujął szeryf z pomocnikami, ale 600 ludzi zastąpiło mu drogę i skierowali rewolwery przeciw nim, zarzucono mu powrót na szyję i powieszono go.

Kosztowny materac. RACINE, Wis., 21 listopada. — Teodora Wicher znalazła wczoraj w starym materacu \$1,600. Przed 30 laty osiedlił się tu kowal Karol Broecker. Oszczędną żonę jego uciążliwie pieniędże chowała w materacu. Przed 5 laty dostawczy obłąkanła, została zamknięta w szpitalu, gdzie umiała. Mąż jej umarł przed rokiem, a materac dostał się przypadkiem Wicherowi. O znalezieniu tem zawiadomiono spadkobiercę Broeckera.

Morderca skazany. MENOMINEE, Mich., 21 listopada. — Józef Beck, niemiecki kowal, przynależny do kryminalnego napadu i morderstwa 12-letniej dziewczyny Julii Woźniak, a sędzia Stone skazał go na całe życie do kryminalu. W Stanie Michigan nie ma na zbrodniarzy kary śmierci, w przeciwnym razie zawiadłby na stryczku.

Zbrodnia została popełnioną w niedzielę dnia 28 września. Tego dnia rano dziewczyna wybrała się do kościoła i po drodze wstąpiła do kuźni Becka po nóż, który jej ojciec tam zostawił. Od tej chwili nie widziano jej więcej. O zaginięciu dziewczyny zawiadomiono policję, która rozpoczęła poszukiwanie zaginionej. Kowal Beck pytany, odrzekł, że dziewczyna była w jego kuźni, lecz zaraz poszła w stronę kościoła.

Policja poczęła podejrzewać go. We dwa dni później aresztowano kowala i przetrząsnęto całą kuźnię. W pobliżu schodów w tyle kuźni zauważono wruższoną ziemię. Odsunęto schody i poczęto kopać. Wkrótce natrafiono na zwłoki dziewczyny. Lekkarze orzekli, że została zgwałcona, uduszona i zakopana.

Julia Woźniak była adoptowaną córką Ignacego Kaczyńskiego, tutejszego osadnika. Ojciec jej, Józef Woźniak, jest rybakiem, mieszka przy drodze Bay Shore, ośm mil na północ od miasta.

Wskutek ogólnego oburzenia mieszkańców, zbrodniarza trzymano przed wyrokiem w więzieniu w Iron Mountain. Morderca nie okazał najmniejszego żalu.

Milota matki. NEW YORK, 21 listopada. W budynku przy Monroe ulicy powstał pożar i w okamgnieniu płomień objął cały budynek, zamieszkały przez liczną rodzinę, zagrażając życiu setkom osób.

Mały chłopiec, Jakób Leżanski został śmiertelnie poparzony a matka jego niebezpiecznie. Matka widząc swe dziecko w niebezpieczeństwie, rzuciła chustkę na głowę i pomimo grzającej śmierci, rzuciła się w płomień, by je ratować. Dziecko wyrosło żywe, ale poparzone, a przytem i sama mocno się poparzyła.

Obrabowanie pociągu. DAVENPORT, Ia., 23 listopada. — Pociąg zamaskowanych rabuszy zatrzymało pociąg ekspresowy na tutejszym przedmieściu o 12 godzinie z pociągu na sobotę, rozszarpał dynamitem wagon ekspresowy i zabrało gotówką \$20,000. Po dokonaniu tej lotrowskiej roboty obrabowali złodzieje wszystkich pasażerów, a następnie zniknęli w ciemnościach nocy.

Policja aresztowała kilku opryszków, ale niewiadomo czy oni byli sprawcami zbrodni. Podejrzany o wiarołomstwo. NOWY YORK, 22 listopada. — Pewien tutejszy obywatel, szeroko znany w kołach towarzyskich, podróżując w interesie swej firmy, stanął przed rokiem w hotelu w Cincinnati. Zaledwie się rozgościł, otrzymał wezwanie, by natychmiast przybywał do domu. Dawszy zlecenie posługaczowi, aby zapakował do kuferka wszystkie rzeczy znajdujące się w jego pokoju i kuterek wysłał pod wskazanym adresem — wyjechał.

Zona jego, po otwarciu nadanego kuferka, została niepomniecznie zdziwiona i przerażona, znalazłszy w nim przepyszny gorset kobiecy. W umyśle jej powstało podejrzenie o wiarołomstwie męża. Gorset służył za niezbyt do wód podejrzenia. Nic nie pomogły tomatczenia niewinne go małżonka. Zazdrosna kobieta oddała sprawę adwokatowi i zażądała rozwodu. Sprawa o gorset stała się głośną. Do hotelu w Cincinnati wysłano detektywów w celu zdobycia wężej szczegółów o gorsecie.

W parę miesięcy po detektywach, do hotelu przybył generał Samuel Thomas i począł rozpytywać się o zaginiony przed rokiem gorset. Zapytany o to klerk ze zdziwieniem otworzył oczy i zapytał się generała, co on wie o gorsecie. Thomas odpowiedział mu, że przed rokiem bawiła tu jego córka, obecnie pani R. Beckman, i że wskutek nieuwagi towarzyszącej jej służącej, w garderobie pewnego pokoju została gorset.

Rzecz cała była wyjaśniona. Klerk opowiedział mu, że jego córki stała się kością niezgody pewnego małżeństwa i powodem do rozwodu. Posługacz otrzymałszy zlecenie zapakowania wszystkich rzeczy znajdujących się w pokoju, zapakował także zastawiony przez córkę generała gorset i odesłał to pod wskazanym adresem. Zona zaś znalazłszy takowy między ubraniami męża, przypuściła sobie do głowy niestworzone rzeczy, opuściła męża udając się do swej matki i zażądała rozwodu.

Paul Beckman dowiedział się o tej przygodzie, natychmiast napisała list do żądającej rozwodu żony, wyjaśniając sprawę, a gdy to nie skutkowało, udała się osobiście do niej. Tajemnica gorsetu została wyjaśniona. Zona pogodziła się z mężem i powróciła do niego. Zabawna przygoda — nieprawda?

Nieswiry ruch. PITTSBURG, Pa., 23 listopada. — Nikt z tutejszych mieszkańców nie pamięta takiego ruchu na kolejach jak obecnie. Na jedną dobę wykuźniało się w sprawie strajku górników i potrwa jeszcze sporo czasu, zanim wszystko zostanie załatwione.

We wszystkich kopalniach węgla praca idzie co raz lepiej i spodziewać się należy, że cena twardego węgla zostanie obniżoną w całym kraju.

PHILADELPHIA, Pa., 22 listopada. — Policja tutejsza odkryła, że istnieje spółka, która prowadzi handel żywym towarem na obu półkulach. Młode, urodne dziewczę, zostają sprowadzone z Europy pod obiecującymi warunkami i sprzedawane do domów nieślawnie.

Właściciel domów nieślawnie stawiono pod kaucją \$1,500 każdego, a dziewczyny każdą pod kaucją \$600. Pomiędzy aresztowanymi dziewczynami

są przeważnie Niemki i Żydówki. Pomiędzy aresztowanymi mężczyzunami są Abe Fink, Nat Swartz i Louis Schoen — agenci handlu żywym towarem. Czekają ich pięćdziesięć miesięcy.

Samobójstwa z miłości. WAUSAU, Wis., 22 listopada. Paul Eunice Odette, lat 19, popełniła samobójstwo w hotelu Central wczoraj rano po zjedzeniu śniadania, zażywszy dozę strychniny. Zanim doktorzy przybyli, umarła w ogromnych męczarniach.

Prawdopodobnie zawód w miłości był powodem samobójstwa. NEW YORK, 22 listopada. Ponieważ panna Louisa Fournier odmówiła swej ręki i serca Wilhelmowi Mahoney, który w niej kochał się na zabój, ten ostatni się zabił, zażywszy trucizny. Panna L. jest z zawodu artystką francuską, rysującą desenie mody, i zarabiała tygodniowo \$30. Samobójca był klerkiem z tygodniową pensją \$9, to też dlatego nie dała się wzruszyć prośbami zakochanego młodzieńca, jako przelana w kieszceń, jest bardzo neurodzajną głębia dla kwiatu miłości i szczęścia małżeńskiego.

ANN ARBOR, Mich., 23 listopada. — Dlatego, że Berta Sheldon została odprowadzona do domu przez innego wielbiciele zeszłej nocy, rozgniewany student G. A. Darlington strzelił do niej z rewolwera trafiając ją w ramię; później skierował broń zabójczą ku sobie, pakując sobie kulę w głowę.

Umarł po chwili. Darlington miał lat 24. Z żołnierza kanadyjskiego brał udział w wojnie w południowej Afryce. Dziewczyna nie jest tak bardzo ranioną, wkrótce wyzdrowieje.

KRAKOWIAK. Choć za pasem żniwo, Zlamast do roboty Chadał cęgiem Antek Do Wikty w zaloty... Leniwle!

Szczerzył do niej zęby, Klejby do obrazu, Sętskał i całował W sadzie u przelazu... Zbereźnik!

Figlował sobie Jakto w młecie bywa, Gdzie zabawa taka "Flirtem" się nazywa... Siysalem!

Na tem "flirtowaniu" Chwylił ich zima, Wikta czegoś smutna, Antek jeść co nie ma... Nie dziwno!

Latem — Antek poszedł W świat (zwyczajnie rzęcy); Wikta bez "flirt" cęgiem Za włanuskim bęcy — Ot, chryja!

STAJA PRACA. Stała praca jest najważniejszą rzeczą dla pracującego człowieka. Przynosi ona zadowolenie i względny dobrobyt człowiekowi i jego rodzinie, a uzyskać to można tylko przy dobrym zdrowiu i sile. Jeżeli się przypadkiem zachwieje lub wasze płuca są osłabione, postarajcie się o Severy Balsam na Płuca i mięcie go zawsze pod ręką, aby usunąć pierwsze objawy zachwiecia i uniknąć niebezpiecznej choroby. Na kaszel, zachwiecie, astmę, bronchitę, pneumonię, grypcę, chrypkę i wszelkie choroby gardła i płuc, nie ma lepszego lekarstwa, gdyż pierwsza jego doza przynosi natychmiastowy, dodatni skutek. Działa on wprost na rozczłonek choroby, a na odróżnienie i zapalone tkanki, usuwając zapalenie i przywracając normalny, zdrowy stan całego kanałowoddechowemu. Luźnie on i wydalą nagromadzoną flegmę i czyni oddech łatwym i naturalnym. Cena 25c. i 50c. Polecamy, aby w połączeniu z tym balsamem używano Severy Tablety na zachwiecie, gdyż w ten sposób szybciej usuwa się chorobę.

Na sprzedaż w wszystkich aptekach albo wprost po nadlesianiu ceny u właściciela W. F. Severa, Cedar Rapids, Iowa. Ządajcie bezpłatny kalendarz na rok 1903.

NOWE KSIĄZKI do nabożeństwa. W tych dniach otrzymałmy z Europy wielki zapas następujących książek do nabożeństwa:

ANIOŁ STRÓŻ, Zbiór najlepszych nabożeństw i pieśni kościelnych. Format 3 1/2 x 5 (No. 49) Sliczne oprawa w najlepszą cielecą skórę, z wyciskaniem i złoconymi klamerkami. W środku książki na polichewce znajduje się krzyż z perłowej macicy i figurą P. Jezusa. Slicznie się przedstawia — Jest to coś nowego. Cena \$2.50

ANIOŁ STRÓŻ, Zbiór modłów i pieśni służący dla dusz pobożnych, z dodatkami niesporów i pieśni licijskich. Format 3 1/2 x 5 (No. 20) Oprawne w najlepszą cielecą skórę z dwoma klamrami srebrnymi, z wyrobami wyciskaniem i z srebra i złoconymi brzegami. Jest to coś pięknego i nowego. Cena \$2.25

BÓG Z TOBĄ. — Książeczka do nabożeństwa dla katolików. Za pozwoleniem wierzności duchownej. Format 2 1/2 x 3 1/2. Oprawne ozdobnie w imitację skóry z złoconymi tytulikiem. Cena 15c

CHWAŁA BOGU. Zbiór modłów i pieśni służący dla dusz pobożnych, z dodatkami niesporów i pieśni licijskich. Format 3 1/2 x 5 (No. 20) Oprawne w najlepszą cielecą skórę z dwoma klamrami srebrnymi, z wyrobami wyciskaniem i z srebra i złoconymi brzegami. Jest to coś pięknego i nowego. Cena \$1.50

DROGA DO NIEBA czyli rozprawy o życiu i wierze. Wydanie piękne, w oprawie imitacji skóry z złoconymi tytulikiem. Cena \$1.50

DUNINA, książka do nabożeństwa, wydanie dla kobiet, oprawne w skórę, wylęcane brzegi. (3a) \$1.50

DUNINA, książka do nabożeństwa, wydanie dla mężczyzn, wylęcane brzegi, okuta i z zamkiem (6a) \$2.00

DUNINA, książka do nabożeństwa, wydanie dla mężczyzn, wylęcane brzegi, okuta i z zamkiem (6a) \$2.00

PERLY, czyli krótki sposób nabożeństwa codziennego dla rzymsko-katolików, z dodatkami pieśni. Rozmiar 3 1/2 x 5 (No. 39) Oprawne miękkie w cielecą skórę z wyciskaniem i złoconymi brzegami. Cena \$1.50

PERLY, czyli krótki sposób nabożeństwa codziennego dla rzymsko-katolików, z dodatkami pieśni. Rozmiar 3 1/2 x 5 (No. 49) Oprawne miękkie w cielecą skórę z wyciskaniem i złoconymi brzegami. Cena \$2.25

SKARB DUSZY, czyli krótki sposób nabożeństwa codziennego dla rzymsko-katolików, z dodatkami pieśni. Rozmiar 3 1/2 x 5 (No. 39) Oprawne miękkie w cielecą skórę z wyciskaniem i złoconymi brzegami. Cena \$1.50

SKARB DUSZY, Zbiór modłów i pieśni służący dla dusz pobożnych, z dodatkami niesporów i pieśni licijskich. Format 3 1/2 x 5 (No. 20) Oprawne w najlepszą cielecą skórę, z dwoma klamrami srebrnymi, z wyrobami wyciskaniem i z srebra i złoconymi brzegami. Jest to coś pięknego i nowego. Cena \$2.00

U STUP MARYI — Mza św. nowenny, litanie i modlitwy odpustowe na cześć Najśw. Maryi Panny zebrane i ułożone przez Maryę Rafaelę. Oprawne ozdobnie w płótno z czerwonymi brzegami i tytulikiem. Cena 75c

W. Dyniewicz, 532 Noble st. Chicago, Ill.

Coś Nowego. Obrazki kolorowe z modlitwami, rozmiar 4 1/2 x 2 1/2, cała 10 sztuk \$1.00 Teasne, rozmiar 4 x 2 1/2 75c

Listowy papier. — Dla osób piszących do kraju, mamy listy drukowane po polsku wraz z chrześcijańskim pozdrowieniem osób każdemu drogie. U góry znajduje się miejsce do napisania imienia i nazwiska. Cena 35c

Listowy papier z kopertami 50c

Listowy papier z kopertami 50c

Listowy papier z kopertami 50c

Listowy papier z kopertami 50c

Listowy papier z kopertami 50c

Listowy papier z kopertami 50c

Listowy papier z kopertami 50c

Listowy papier z kopertami 50c

Listowy papier z kopertami 50c

Listowy papier z kopertami 50c

Listowy papier z kopertami 50c

Listowy papier z kopertami 50c

Listowy papier z kopertami 50c

Listowy papier z kopertami 50c

Najlepszym lekarstwem na zatwardzenie, nie forsującym żołądka, są "Kuflewskiego Płaski na zatwardzenie". Cena 25c. Adres: The Kuflewski's Pharmacy, 1335-1337 W. 22nd st., Chicago, Ill.

Nauka Położnictwa dla użytku położnych, przez dra Henryka Jordana, docenta położnictwa w uniwersytecie Jagiellońskim. W mocnej oprawie z posrebrzonym tytulikiem \$4.00

Do nabycia w pierwszej księgarni polskiej w Ameryce W. Dyniewicza, 532 Noble street, Chicago, Ill.

Wiel. Ks. Brooks. THE McARR BLOOD PURIFIER

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Czy cierpię na ból głowy? Najlepszym lekarstwem na to są "Kuflewskiego Oplaki na ból głowy". Sprobujcie a nie pozalujecie. Pudelko 25c. Adres: The Kuflewski's Pharmacy, 1335-1337 W. 22nd st., Chicago, Ill.

Kto chce kupić szczerą złotą iaduszkę, pierścionek, kolczyki, broszki z orłem lub herbem polskim lub t. p., nlech pisać do piękny ilustrowany katalog i cennik z zaoszczędzi na pewno 85 do 50 centów na każdym dolarze, kupując złote lub srebrne wyroby z pierwejzej reki. Katalog ten zawiera illiczne ryciny na złoto i srebrne ozdoby i medalie dla towarzystw i klubów. Adresować należy: K. STACHOWSKI & Co. 533 Noble st. Chicago, Ill.

Ozdobne Kalendarze na rok 1903. Młotom kłosażki donoszę, że sprowadziłem z Europy szczerą złotą iaduszkę, pierścionek, kolczyki, broszki z orłem lub herbem polskim lub t. p., nlech pisać do piękny ilustrowany katalog i cennik z zaoszczędzi na pewno 85 do 50 centów na każdym dolarze, kupując złote lub srebrne wyroby z pierwejzej reki. Katalog ten zawiera illiczne ryciny na złoto i srebrne ozdoby i medalie dla towarzystw i klubów. Adresować należy: K. STACHOWSKI & Co. 533 Noble st. Chicago, Ill.

Wiel. Ks. Brooks. THE McARR BLOOD PURIFIER

Wyleczy was, gdy wszystko zawiodło, jak to świadczy tysiące listów, które otrzymujemy od naszych pacjentów. To cudowne lekarstwo na krew jest największym odkryciem tego wieku...

Aleksander Dumas (Ojciec.)

Hrabia Monte-Christo,

Romans, przekład z francuskiego.

TOM IV.

(Ciąg dalszy).

Powozy tłoczyły się ze wszystkich rogów ulic, przepelnione piratami, arlekinami, dominami, transteweryanami, skoczkami, konnym i pieszym ludem.

Wszystko to krzyczało, machało rękami, sytało w oczy mąkę, tłuścio jaja, rzuciło gałęzie, kwiaty, zaczęła słowem i szarpnięciem przyjaciół, znajomych i nieznanymi, a nikt obrażał się nie miał prawa.

Śmiech wszędzie pusty i głośny panował.

Franciszek i Albert wyglądali jak ci, których po ciężkim smutku gwałtem chciano rozzerwać i prowadzono na miejsce uciechy.

Im więcej jednak używali jej, im więcej się nią poili, tem bardziej zasłona coraz grubsza oddzielała przeszłość od teraźniejszości.

A jednak ciągle im stało przed oczami, a przynajmniej czuli to, co widzieli przed chwilą.

Zwolna dopiero szat ogólny i ich ogarnął; zdawało im się, że rozsadek zaczyna ich opuszczać, uczyli, jakby potrzebę zmieszania się z tłumem w zgiełku ruchu i szaleństwa.

Garść maki, którą ktoś z sąsiedniego powozu rzucił na Morcerfa, okryła jego i dwóch jego towarzyszy białym puchem, od którego nawet maska uwolnić ich nie mogła.

Do tej pojedynczej zabawy wkrótce przyłączyły się wszystkie maski i walka stała się ogólną.

Albert stanął w powozie, sięgnął obiema rękami do worków i z całą siłą i zrećnością, na jaką go tylko stać było, cisnął jaja i cukier na swoich sąsiadów.

Odtąd walka już nie ustała.

Wspomnienie tego co przed pół godziną widzieli, zatarło się zupełnie w umyśle obu młodzieńców, tak dalece to widowisko różnobarwne, ruchliwe i szalone, które teraz oczy ich pociągało, usunęło przeszłość z pamięci.

Hrabia Monte-Christo, jakśmy powiedzieli, ani na chwilę nie zmienił fizynomii i nie okazywał wzruszenia.

Wyobraźmy sobie wielką i piękną ulicę Wyścigów, ozdobioną pałacami od końca do końca, cztero i pięcio piętrowymi, z balkonami zawieszonymi rozmaitego rodzaju dywanami, i z oknami strojnie przybranymi.

Na tych balkonach i w tych oknach 300,000 widzów Rzymian, Włochów, cudzoziemców, co się tu zbiegli ze wszystkich czterech części świata; wszelkiego rodzaju arystokracja, zarówno rodu jak pieniędzy i talentu.

Kobiety cudnej piękności, które same przez się jużby wystarczyły na podniesienie uroczystości, poprzecyłane na balkonach i w oknach, sypią na powozy przejeżdżające gradem cukierków, a w zamian za nie odbierają bukiety.

Powietrze, przesiąknięte zapachem cukrów i kwiatów, a na bruku ulicy tłum szalony, w najniebezpieczniejszych ubiorach, jak naprzykład olbrzymie kapusty, przechadzające się, ryczące głowy wołowe na człowieczych nogach, psy na tylnych nogach chodzące, a tu i owdzie maska jakaś w postaci kusciela, z twarzą i figurą zachwycającą, do ducha raczej niż do cielesnej istoty podobną; wszystko to, razem zmieszane, da może słabe wyobrazenie, czem jest karnawał rzymski.

Przyjechawszy drugi raz na plac zabawy, hrabia kazał zatrzymać się powozowi i przepraszając towarzyszy swoich za to, że ich opuścić musi, zostawił im powóz do rozporządzenia.

Franciszek podniósł oczy i ujrzał naprzeciw siebie pałac Rospoli, a w oknie środkowym, zasłoniętym białym adamaszkiem z czerwonym krzyżem, domino błękitne, po za którym już imaginacja Franciszka widziała piękną Greczynkę z teatru Argentyny.

— Skoro panowie nabawicie się już dosyć i przestaniecie być aktorami tej sceny, a zechcecie zostać znowu widzami, proszę pamiętać, że miejsca dla panów są w moich oknach zachowane—dodał hrabia wyskakując z powozu na ziemię—tymczasem proszę rozrządzać moimi końmi i ludźmi, jak się panom podoba.

Zapomnieliśmy powiedzieć, że stangret hrabiego przebrany był za niedźwiedzia, a dwaj lokaje, stojący z tyłu powozu, za małpy.

Ubiór ten doskonale odpowiadał ich figurę, a maski na sprężynach pozwalały im czynić rozmaite grymasy wobec przechodzących.

Franciszek podziękował hrabiemu za tyle grzeczności z jego strony.

Albert nieustannie intrygował wieśniaczki rzymskie, siedzące w powozie, zatrzymanym również wśród licznych szeregu innych powozów.

Na nieszczęście dla Alberta ruch wszczął się nadszycy, i gdy się zbliżali do placu Ludu, powóz, który zwrócił na siebie jego uwagę, podał ku placowi weneckiemu.

— Ah! mój drogi—rzekł Albert—nie widziałeś zapewne powozu, który biegnie oto napelniony wieśniaczkami rzymskimi?

— Nie, nie widziałem.

— Jestem pewny, że to wszystko są kobiety przesłane.

— Co za szkoda, że jesteś w masce, mój Albercie!—odrzekł Franciszek—to właśnie byłaby stosowna pora powetować sobie wszelkie niepowodzenia miłosne.

— E! to nie—odpowiedział, na wpół uśmiechnięty—mami jeszcze nadzieję, że karnawał nie skończy się bez żadnej dla mnie zdobyczy.

Pomimo takich nadziei Alberta, cały dzień przeszedł i żaden nie zdarzył się wypadek, prócz spotkania się dwa, czy trzy razy z powozem pełnym wieśniaczek rzymskich.

Przy jednym z takich spotkań, czy przypadkowo, czy przez wyrachowanie Alberta, maska opadła mu z twarzy.

Albert zebrał resztę bukietów i rzucił je do powozu.

Rzecz naturalna, że któraś z pięknych, jak Albert przeczuwał ją pod ponętym ubiorem wieśniaczki, mile przyjęła ten wyskok uprzejmości, bo za powrotem, gdy powóz przyjaciół naszych przejeżdżał, jedna z masek rzuciła bukietem z fiolków.

Albert pochwylił kwiaty z uniesieniem, że zaś Franciszek nie miał powodu przypuszczać, aby ta grzeczność jego dotyczyła, pozwolił Albertowi zostać panem zdobywczy, którą natychmiast młodzieńcem zapalony przypiął do boku, a powóz ruszył dalej w tryumfie.

— I cóż?—zagađnął Franciszek—masz więc początek przygody?

— Śmieję się jak chcesz—odpowiedział tenże—ale ja jestem prawie pewny, że się to na niczem nie skończy, i odtąd nie odstąpię tego bukietu.

— Naturalnie, i ja tak myślę—wyrzekł Franciszek z uśmiechem—zawsze to dowód wdzięczności.

Wkrótce żart ten przybrał charakter poważniejszy, bo skoro Albert z Franciszkiem raz jeszcze spotkał się z powozem wieśniaczek, jedna z nich, która rzuciła na Alberta bukiet, klasnęła w ręce, zobaczywszy kwiaty przy jego boku.

— Brawo, brawo—zawołał Franciszek—rzeczy zaczynają iść doskonale; możebyś wolał być sam teraz, ja chętnie gotów jestem zostać cię tutaj.

— O! nie, mój Franciszku; nie trzeba brać rzeczy tak gorąco; nie wypada mi na ten pierwszy dowód grzeczności patrzeć tak poważnie, bo byłoby to bardzo nierozsądnie z mej strony; jeżeli nadobna wieśniaczka ma chęć posunąć się dalej, przecież ją spotkamy czy jutro, czy pojutrze, albo też ona postara się mnie spotkać; wówczas da mi znak, że jest i gdzie jest, a ja będę już wiedział, co mam dalej czynić.

— Muszę ci przyznać, kochany Albercie—odrzekł Franciszek—żeś mądry jak Nestor, roztropny jak Ulises, a jeżeli twoja Cyrcie przemieni się w jakie zwierzę, będzie dowodem, że jest i zrećną i potężną.

Albert nie mylił się; piękna jego nieznaną postanowiła na tej zaczepce poprzestać, bo chociaż młodzieńcy nasi jeszcze kilka razy plac przejechali, już nie zdarzyło im się spostrzedz wozu z wieśniaczkami; musiał niezawodnie zniknąć w jednej z pobocznych ulic.

W końcu i oni wrócili do pałacu Rospoli a i hrabia gdzieś się podział za swoim dominem błękitnem.

Dwa okna ubrane żółtym adamaszkiem, zajmowały jednak ciągle jakieś osoby, widocznie przez gospodarza zaproszone.

I w tejże chwili, ten sam dzwon, co ogłosił otwarcie maskarady, uderzył na jej skonanie.

Pochód przy ulicy Wyścigowej, dotąd w szeregu utrzymujący się, zaczął się łamać, i wkrótce pozniakały wszystkie powozy w ulicach, tu i owdzie się krzyżujących.

Franciszek i Albert siedzieli natenczas w powozie naprzeciw Via Marette.

Stangret minął ją, nie rękiszy ani słowa i wyjechawszy na plac hiszpański w pobliżu pałacu Rospoli, zatrzymał się przed hotelem.

Pan Pastrini wyszedł do drzwi, na spotkanie swoich lokatorów.

Franciszek starał się najprzód dowiedzieć o hrabi i wyraził żal, że go właśnie teraz, nie zastał.

Pan Pastrini zapewnił go wszakże, iż hrabia de Monte-Christo kazał dla siebie przygotować drugi powóz i że powóz ten o czwartej godzinie udał się do pałacu Rospoli—przytem gospodarz został zobowiązany oddać dwóm przyjaciółom klucz od łoża w teatrze Argentyna.

Franciszek zapytał najprzód Alberta, jak chce swoim czasem rozporządzać, Albert miał tyle ważnych projektów na głowie i myślał tylko o ich spełnieniu, że bynajmniej nie szło mu o teatr.

Zamiast więc odpowiedzi, prosił pana Pastriniego, aby mu kazał przyprowadzić dobrego krawca.

— Krawca!... — zapytał gospodarz—a panu na co?

— Chciałbym kazać mu zrobić, na jutro koniecznie, ubiór wiejski kroju rzymskiego, jak można najwykwintniejszy—odrzekł Albert.

Pan Pastrini potrząsał głową.

— Jaktó, na jutro dwa ubiory?...—zawołał—no, dają znowu ich ekscelencje, ale zdanie to zakrawa na kaprys francuski, dwa ubiory, kiedy jeszcze za tydzień nie znajdzie pan ani jednego krawca, coby chciał przyszyć sześć guzików do kamizelki, choćby mu za każdy płacono po talarze.

— Więc mam się wyrzec posiadania tych ubiorów na jutro?

— Wyrzec, nie potrzeba, bo możemy dostać gotowych—niech pan mnie to zostawi, a ręczę, że jutro za obudzeniem zastaniesz pan do wyboru, ile zechcesz czapek, kamizelki i spodni, za które nie powstydzę się.

— Mój drogi—rzekł Franciszek do Alberta—zdajmy się na gospodarza naszego, on nie w jednym razie dowiódł nam swojej zrećności i sprytu; zjedźmy więc obiad spokojnie, a po obiedzie pójdziemy na "Włoszkę w Algierze."

— Ha! to pójdziemy na "Włoszkę w Algierze!"—odrzekł Albert—pamiętaj pan jednak, panie Pastrini, że ja i mój przyjaciel—dodał, wskazując Franciszka—wielką do tego przywiązuujemy wagę, abyśmy na jutro mieli koniecznie o cośmy pana prosili.

Gospodarz uspokoił raz jeszcze swoich lokatorów, że mogą być pewni, iż stanie się za dość ich chęcią; poczem Franciszek i Albert rozebrali się ze swoich ubiorów pajacowskich.

Albert, zdejmując z siebie suknie, przycisnął z wielkim zapałem do piersi bukiet z fiolków.

Obaj przyjaciele siedli do stołu, ale w ciągu obiadu Albert ani na chwilę nie przestawał opowiadać o różnicy, jaką znalazł w kuchni pana Pastriniego i kuchni hrabiego Monte-Christo.

Franciszek wyznawał, pomimo uprzedzenia, jakie zdawał się czuć do hrabiego, że porównanie to musi być co bądź wypaść na niekorzyść pana Pastriniego.

Przy ostatniej potrawie służący wszedł i zapytał obiadujących, na kiedy żądają powozu?

Albert i Franciszek spojrzeli po sobie, nie bez obawy w rzeczy samej nadużywania grzeczności hrabiego; służący zrozumiał ich spojrzenie.

— Jaśnie wielmożny hrabia de Monte-Christo, wydał nam stanowcze rozkazy, aby powóz dla ich ekscelencji był przez cały dzień w pogotowiu; niech więc panowie raczą bez obawy narazienia się hrabiemu, okazać swą wolę.

Młodzieńcy postanowili korzystać do ostatka z grzeczności hrabiego i rozkazali, aby powóz zajądział.

Sami tymczasem wzięli się co żywo do zmiany toalety całonocnej na inną, przyzwoitą na wieczór.

Po przebraniu udali się do teatru Argentyna i zasiedli w łoży hrabiego.

W czasie pierwszego aktu, hrabina G... weszła do swojej łoży.

Przy wejściu rzuciła najprzód spojrzenie w stronę, gdzie dnia poprzedniego ujrzała po raz pierwszy nieznanego.

Spostrzegła naturalnie od razu Franciszka i Alberta, w łoży tego, o którym tak dziwnie przed 24-gi godzinami wyrażała się, szczególnie przed Franciszkiem.

Zwróciła lornetkę tak wyraźnie ku nim, że Franciszek uznał za rzecz konieczną nie opuścić się z zadośćuczynieniem jej ciekawości.

Korzystając więc z przywilejów, nadanych widzom teatrów włoskich, które pozwalają z sali teatralnej czynić salony odwiedzin, dwaj przyjaciele wyszli ze swojej łoży, z zamiarem złożenia swych hołdów hrabinie.

Zaledwie weszli do łoży, hrabina dała znak Franciszkowi, aby zajął pierwsze miejsce, Albert zaś z kolei usiadł na drugim.

— Jak widzę—rzekła, zwracając się do Franciszka, który zaledwie usiadł—nie traciłeś pan czasu i pospieszyłeś bardzo zabraniam znajomości z naszym nowym lordom Routhwen, tak, że jak mi się zdaje, jesteście już najlepszymi przyjaciółmi.

— Lubo nie tak dalekośmy postąpili w stosunkach wzajemnej znajomości, nie mogę jednak pani hrabinie zaprzeczyć—rzekł Franciszek—żeśmy cały dzień korzystali z grzeczności naszego dzielnego nieznanego.

— Jaktó, cały dzień?

— Cały dzień; to czysta prawda, rano byliśmy u niego na śniadaniu; przez cały czas maskarady, razem z nim w powozie jego jeździliśmy po ulicy Wyścigów, a teraz w teatrze mamy jego łożę.

— Więc go pan znależ?

— Znałem i nieznałem.

— Co to znaczy?

— To bardzo długa historia.

— Ale mi ją pan opowiesz?

— Mógłbym panią przestraszyć.

— Tem bardziej będę prosiła, abyś pan opowiedział.

— Poczekaj pani przynajmniej na rozwiązanie.

— Dobrze; ja nawet woleł wypadki, gdy są zupełne.

— Jednak powiedz mi pan, jakżeście się zeszli? kto pana zapoznał?

— Nikt; on pierwszy przedstawił się nam wczoraj wieczorem, kiedyśmy się z panią rozstali.

— Za czym pośrednictwem?

— Pośrednictwo bardzo prozaiczne, właściciel hotelu.

— Więc on mieszka w hotelu Angielskim, tam gdzie i panowie?

— W tym samym hotelu, a nawet w tem samym skrzydle.

— Jakże się nazywa, bo przecież musicie znać jego nazwisko?

— Znam jak najlepiej, hrabia de Monte-Christo.

— Cóż to za nazwisko? o ile mi się zdaje, nie jestto hrabia rodowity.

— Nie. Nazwisko i tytuł wziął od wyspy, którą kupił.

— A czy jest hrabią?

— Hrabią tokańskim.

— Mniejsza zresztą o to, musimy tytuł ten przyjąć jak i wiele innych—odpowiedziała hrabina, która w rzeczy samej pochodziła z rodziny najstarszej w stronach Wenecji—a jako człowiek, któż on taki?

— Niech pani zapyta wicehrabiego Morcerf.

— Czy słyszałeś pan, że mnie do pana odsyła?—zagađnęła hrabina.

— Musielibyśmy być bardzo niesprawiedliwymi, gdybyśmy nie przyznali, że jest on skończenie miłym człowiekiem—odpowiedział Albert—przyjaciel od lat dziesięciu nie uczyniłby tyle dla nas, co on, i to z takim wdziękiem, delikatnością, grzecznością, jaka tylko właściwa jest ludziom prawdziwie wyższego towarzystwa.

— Zażożyłabym się—podjęła hrabina z uśmiechem—i panowie sami się przekonacie, że ten mój upiór jest jakimś bogatym dorobkiewiczem i stara się, abyśmy zapomnieli o jego milionach, przez wzgląd na niego samego. A ja, czyście panowie widzieli?

— Co za ją?...—spytał Franciszek z uśmiechem.

— Wczorajszą piękną Greczynkę.

— Nie, bynajmniej—słyszeliśmy ją tylko, jak szczebiotała, aleśmy jej wcale nie widzieli.

— Cóż to znaczy, Albercie—spytał Franciszek—czy się chcesz okryć tajemnicą?

— Za kogoż bierzesz owo błękitne domino, w oknie zastoniętem białym adamaszkiem w pałacu Rospoli?

— Wszak hrabia miał trzy okna w pałacu Rospoli?

— Tak jest, czy przejeżdżała pani przez ulicę Wyścigów?

— Przejeżdżała; bo któż nie przejeżdżał dziś przez ten plac?

— I nie zauważyłaś pani dwóch okien, zasłoniętych żółtym adamaszkiem, a jednego białym z czerwonym krzyżem?... te trzy okna należą do hrabiego.

— Ależ to prawdziwy nabab ten człowiek. Czy wiecie panowie, ile kosztują takie trzy okna na ośm dni karnawału i do tego w pałacu Rospoli, to jest w najpiękniejszym miejscu ulicy?

— Dwieście do trzystu talarów rzymskich, jak sądzę.

— Raczej powiedz pan trzy tysiące.

— Czy podobna?

— Czy ta jego wyspa przynosi mu tak piękne dochody?

— Wyspa jego nie przynosi mu ani szeląga.

— I na cóż ją kupił?

— Dla fantazyi.

— To prawdziwy oryginał.

— Już to w samej rzeczy—rzekł Albert—wydał mi się niezmiernie ekscytrycznym; gdyby mieszkał w Paryżu, bywał na naszych widowiskach, powiedziałabym, że albo sobie żartuje, albo jest jakąś istotą, której zawróciła głowę nowoczesna literatura; wczoraj naprzykład rano odezwał się dwa czy trzy razy zupełnie po nowoczesnemu.

Wtem wszedł ktoś z nowych gości, a podług zwyczaju, Albert ustąpił mu swego miejsca.

Okoliczność ta, oprócz zmiany miejsca, wpłynęła także stanowczo na zmianę przedmiotu rozmowy, i w godzinę potem dwaj przyjaciele wrócili do hotelu.

Pan Pastrini zajął się już przygotowaniem dla nich ubiorów na jutro i przyrzekł im, że będą niezawodnie zadowoleni z jego zręczności i zabiegów.

Jakoż na drugi dzień o godzinie 9-ej zrana wszedł do pokoju Franciszka gospodarz z krawcem, obfadowanym ośmiu czy dziesięciu ubiorami włościan rzymskich.

Przyjaciele wybrali sobie każdy po jednym, podług figury, zobowiązali gospodarza, aby im kazał przyszyć parę pęków wstążek do kapeluszy i wystarał się o ładne jedwabne szarfy w żywych kolorach, jakimi zwykle gmin przepasuje się w dniach uroczystych.

Albert ciekawy był bardzo, jak będzie wyglądał w nowym ubiorze, to jest w kamizelce i spodniach z niebieskiego aksamitu, ażurowych pończochach ze sprzączkami.

Ubiór taki musiał naturalnie dodać wiele wdzięku i malowniczości twarzy młodzieńca, gdy jeszcze wstęga opasał swoją smukłą kibić, włożył kapelusz zleka na bok zsunięty, ze wstążkami spływającymi na ramiona.

Franciszek twierdził, że ubiór taki dodaje bardzo wiele piękności.

Turcy naprzykład, jakże malowniczo wyglądali w długich sukniach w żywe kolory, a czyż teraz nie są nieznosni w granatowych surducikach zapiętych, z greckimi czapeczkami, w których wyglądają podobnie do butelek z winem i czerwona pieczętka?

Franciszek powinszował Albertowi, że dobrze wygląda i uśmiechnął się z wyrazem, w którym bynajmniej nie widać było dwuznaczności.

Tak zastał ich hrabia de Monte-Christo.

— Panowie, jakkolwiek przyjemną jest rzeczą mieć towarzysza zabaw, wolność jednak i swoboda są pożądane; przychodzą panów zawiadomić, że na następne dni oddają dla was do zupełnego rozporządzenia powóz, któregoście wczoraj używali; gospodarz musiał panów zawiadomić, że najłem trzy czy cztery powozy, które są ciągle na moje usługi; tym sposobem nie pozabawicie mnie panowie wygody; możecie używać jednego, jak wam się podoba, czy dla przyjemności, czy dla interesów; jeżeli zechcecie mnie odwiedzić lub będziecie mieli jaki interes do mnie, jestem zawsze na usługi panów w pałacu Rospoli.

Młodzi przyjaciele chcieli coś powiedzieć, ale w rzeczy samej, po namyśle, nie było powodu do odrzucania ofiary, bardzo przyjemnej, przyjęli ją też z podziękowaniem.

Hrabia de Monte-Christo bawił u nich blisko kwadrans i mówił o bardzo wielu rzeczach i o różnych przedmiotach, z nadszycyją ła-twością; był on bardzo obeznany, jakśmy to już dostrzedz mogli, że stanem i ruchem literatury we wszystkich krajach.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

